

מנהיגות כלבבו של אלוהים

מן הסדרה '40 דקות'

דוד וברברה לוסון

מהימן הדבר

מנהיגות כלבבו של אלוהים

Rising to the Call of Leadership

© 2009. כל הזכויות למהדורה האנגלית שמורות ל-

Precept Ministries International
P. O. Box 182218
Chattanooga, TN 37422
U.S.A.

תורגם ברשותם האדיבה של המחברים

© 2009, 2011. כל הזכויות למהדורה העברית שמורות ל-

(מהימן הדבר) ע"ר
mehemanhadavar@gmail.com
www.mehemanhadavar.org.il

כל המובאות מן הברית החדשה לקוחות מן התרגום החדש
© כל הזכויות לתרגום החדש שמורות לחברה לכתבי הקודש בישראל

נדפס בישראל

I	סדרת 40' דקות'
---	----------------

אופן העבודה בחוברת

תהליך הלמידה בקבוצה כפי שמוצע להלן נועד לאנשים שמעוניינים ללמוד יותר את הכתובים אך לא עומד לרשותם זמן רב ועליהם להגביל את משך המפגשים. מסגרת לימודים זו מתאימה מאד, למשל, לפעילויות עם קבוצות נוער, לקבוצות קטנות שנפגשות כדי להתפלל יחד השכם בבוקר לפני היציאה לעבודה, לאימהות צעירות שנאספות בבית וכדומה. למידה בצוותא במסגרת זו מומלצת גם לקבוצות קטנות שעומד לרשותן זמן רב יותר – כמו למשל חוגי בית שמתאספים בערב – אבל הן רוצות להקדיש רק חלק מהזמן הזה ללימודים ולהותיר את יתרתן לתפילה, חברותא ופעילויות אחרות.

חוברת זו מעוצבת ומתוכננת בצורה כזו שכל משתתף יכול לבצע את הפעילויות הכרוכות בלימוד **בזמן השיעור** וכל הקבוצה מתקדמת **ביחד**. רצוי לבחור באחד המשתתפים שינחה את המפגשים ויכוון את מהלך הדיון. אדם זה אינו אמור לשמש כמרצה או כמורה. יחד עם זאת, אם נעזרים בספר זה בחוגי בית או במסגרות דומות, אין מניעה שהמורה ינחה את השיעור בצורה ישירה יותר ויוסיף אמיתות והדגשות נוספות על אלו שכלולות בכל שיעור. אם אתה הוא מי שינחה את השיעורים של קבוצתך, קרא את ההמלצות הבאות שנועדו לסייע לך במלאכתך:

- עבור על השיעור לפני המפגש הקבוצתי עצמו וסמן אצלך את הטקסט לפי ההנחיות. כך תכיר טוב יותר את החומר ותוכל להנחות את הדיונים ביתר קלות. אם תבחר לך צבע שונה לכל אחד מהסימונים שאתה מסמן בטקסט שלך, הדבר יקל עליך בזמן שתסביר לקבוצה כיצד לסמן מילים בטקסט.
- בזמן השיעור התחל לקרוא בקול רם מראשית החומר השייך לאותו שיעור. קרא באוזני הנוכחים את החומר על פי סדר הופעתו כולל ההערות במסגרות 'הידעת'. התקדמו בשיעור ביחד כשאתם בודקים את הנאמר בכתבי הקודש ודנים במה שאתם לומדים.

אופן העבודה בחוברת	II
--------------------	----

- בזמן שאתה קורא באוזני הקבוצה את הפסוקים המצוטטים, בקש מהמשתתפים להכריז בקול את המילה שמיועדת לסימון בכל פעם שאתם מגיעים אליה בטקסט.
- השאלות לדיון ניתנו כאן פשוט כדי לעזור לך לעבור על החומר בזמן ההנחיה. כשתתחילו לדון בדברים העולים מהטקסט, תגלה לא פעם שהמשתתפים יתייחסו כבר מיוזמתם לנושאים העיקריים. זכור שהשאלות הן כלי עזר שנועד **לכוון** את מהלך הדיון בנושא ולא **לדכא** את הדיון או **לקטוע** את מהלכו הטבעי.
 - זכור עד כמה זה חשוב לתת לאנשים להתבטא ולדבר על מה שגילו בכתובים. ביטוי הדברים יבסס ויעמיק את ההבנה האישית שלהם בכל שיעור. השתדל לתת לכל אחד בקבוצתך שפע של הזדמנויות להשתתף בדיון הקבוצתי ולתרום לו.
 - דאג לכך שיהיה דיון ער וזורם. ייתכן שתצטרך להקדיש זמן רב יותר לחלקים אחדים של השיעור בהשוואה לאחרים. אם יש צורך בכך, אל תהסס לפרוש שיעור מסוים על פני שני מפגשים או יותר. אבל זכור שלא רצוי להאט יותר מדי את קצב ההתקדמות. עדיף שכולם יישארו עם "טעם של עוד" מאשר יפסיקו לבוא לשיעורים מפני שהם משתעממים.
 - אם קורה שתשובות מסוימות אינן נכונות או מדויקות, יש להזכיר לקבוצה בעדינות ואף בהומור שעליהם להישאר ממוקדים במה שנאמר בכתוב עצמו ובאמת הקיימת בו. מטרתכם היא ללמוד מה נאמר בספר הבריתות ולא להיסחף ולעסוק בפילוסופיות של בני אדם. קרא את המובאות מכתבי הקודש בתשומת לב אמיתית ובקש מאלוהים שיראה לכל אחד מהמשתתפים את התשובות שלו.

III	סדרת 40' דקות'
-----	-----------------------

קיצור שמות הספרים בתנ"ך ובברית החדשה

ספרי התנ"ך

תהלי	יחזי	ברא'
משלי	הושע	שמות
איוב	יואל	ויק'
שה"ש	עמוס	במד'
רות	עובי	דברי
איכה	יונה	יהושי
קהלת	מיכה	שופי
אסתר	נחום	שמ"א
דני'	חבק'	שמ"ב
עזרא	צפני	מל"א
נחמי	חגי	מל"ב
דה"א	זכרי	ישעי
דה"ב	מלא'	ירמי

ספרי הברית החדשה

עברי	אפסי	מתי
יעקב	פילי	מרק'
פטר"א	קולי	לוקס
פטר"ב	תסל"א	יוח'
יוח"א	תסל"ב	מה"ש
יוח"ב	טימ"א	רומי
יוח"ג	טימ"ב	קור"א
יהו'	טיטי	קור"ב
התג'	פילמי	גלטי

מנהיגות כלבבו של אלוהים	IV
-------------------------	----

מנהיגות כלבבו של אלוהים

מה הופך אדם למנהיג? מה הופך אנשים מסוימים למנהיגים, בעוד שאחרים רק ממלאים את התפקיד שהוטל עליהם?

ד"ר מרטין לותר קינג כתב: "בעבר הייתה קהילת המשיח חזקה ובעלת השפעה. היה זה בתקופה שבה המאמינים הראשונים שמחו לסבול בגלל אמונתם וראו זאת כזכות גדולה. באותם ימים הקהילה לא הייתה רק מדחום ששיקף את הרעיונות ואת עיקרי הדעות שרווחו אז, אלא היא הייתה וסת החום (תרמוסטט) ששינה את ערכי היסוד של החברה".*

מה ההבדל בין מדחום לבין וסת החום בתחום ההנהגה? וסת החום קובע את סדר היום בעוד שהמדחום פשוט מיצג את מה שכבר קיים. ד"ר קינג אמנם תיאר בציטוט שלעיל את הקהילה המשיחית ככלל, אולם התיאור שלו מתאים גם למנהיגים שבגוף המשיח.

* Martin Luther King Jr., "Letter from Birmingham Jail", 16 April 1963. © The Estate of Martin Luther King, Jr.

מנהיגות כלבבו של אלוהים	2
-------------------------	---

מנהיגות היא דבר קשה. אף על פי כן אלוהים קורא לנו למלא תפקידי מנהיגות שונים – בבית, בחברה סביב, בקהילה שלנו ובסופו של דבר – בעולם כולו.

אם כך, מהן הציפיות של אלוהים מהאנשים שהוא הציב בעמדות של סמכות? אילו תכונות מבדילות בין מי שהוא מנהיג אמיתי ובעל השפעה לבין זה שפשוט עומד בראש? איך תוכל לבצע כראוי את התפקיד שאלוהים קרא לך למלא כמנהיג?

אלו הן חלק מהשאלות שברצוננו לבחון לאור דבר אלוהים, תוך כדי בחינת חייהם של ארבעה מנהיגים מקראיים. הדוגמאות שבחייהם יעזרו לנו לברר מה הם סימני ההיכר שלפיהם ניתן לזהות מנהיג טוב, והם יצביעו על המכשולים העלולים לפגום בהשפעה ובהצלחה שיש לנו כמנהיגים.

תפילתנו היא שבעזרת לימודים אלה תבין לאילו תכונות אנחנו זקוקים בתור אנשי אלוהים הנקראים להפגין בחייהם סמכות וכוח – בהתאם למתכונת הכתובים – בעולם שזקוק נואשות למנהיגים מהימנים.

שיעור ראשון

אחד הקשיים הגדולים ביותר שאיתם נאלץ המנהיג להתמודד הוא הצורך לבחור בכיוון הפעולה הנכון בזמן שאנשים אחרים קוראים תיגר על הכללים או חותרים תחת סמכותו. בשיעור זה נקרא על שני אנשים שהתמודדו עם מצב כזה. כל אחד מהם הגיב באופן שונה.

מה כתוב?

בשלהי תקופת השופטים שימש עלי ככוהן הגדול במשכן בשילה. בניו, חופני ופנחס, שירתו ככוהנים והיו כפופים לו.

מנחה: קרא בקול רם את שמ"א ב' 17-12. בקש מהקבוצה לומר בקול וגם:

- לסמן כל התייחסות ל**בני עלי** הכוהנים או ל**נער הכוהן** באות **כ** גדולה.

בכל פעם שאתה קורא את הטקסט בקש מהמשתתפים לומר בקול רם את מילת המפתח שעליהם לסמן. בצורה כזו כל אחד ידע שהוא סימן את כל האזכורים כולל מילים נרדפות וכינויי גוף. הקפד על כך במהלך כל המפגשים.

שמ"א ב' 12-17

¹² וּבְנֵי עֲלִי בְנֵי בְלִיעֵל לֹא יָדְעוּ אֶת יְהוָה.

¹³ וּמִשְׁפַּט הַכֹּהֲנִים אֶת הָעָם כָּל אִישׁ זִבְחַ זִבְחַ וּבָא נֶעַר הַכֹּהֵן כְּבִשָּׁל הַבָּשָׂר וְהַמִּזְלֵג שְׁלֹשׁ הַשָּׁנִים בְּיָדוֹ.

¹⁴ וְהָכָה בַּכִּיּוֹר אוֹ בַדּוֹד אוֹ בַקֶּלַחַת אוֹ בַפְּרוֹר כָּל אֲשֶׁר יַעֲלֶה הַמִּזְלֵג יִקַּח הַכֹּהֵן בּוֹ כֶּכָּה יַעֲשֶׂה לְכָל יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים שָׁם בְּשִׁלָּה.

דיון

מה למדת על אודות בניו של עלי מהתיאור המפורט בפס' 12-13?

דונו בקצרה בהתנהגותם של בני עלי המתוארת בפס' 13-16. מה היא מגלה על אופיים?

הידעת?

ספר ויקרא מתאר בפרוטרוט את חוקי תורת משה ואת דיני הקורבנות. לפי ויקרא ז', שומן (חלב) הקורבנות שייך לה' ויש להעלות אותו באש. ויק' י' 14-15 מציין בבירור איזה חלק מהקורבן ניתן לכוהן. המעשים המתוארים בשמ"א ב' הם הפרה בוטה של מצוות אלוהים.

לפי פס' 16, אפילו פשוטי העם שבאו לעבוד את ה' ידעו שהחלק השייך לאלוהים קודם לחלקו של הכוהן וחשוב ממנו. למרות זאת, איך הגיבו בני עלי כשהעירו להם שהם מפריים את חוקי התורה?

¹⁵ גם בְּטָרִם יִקְטִירוֹן אֶת
הַחֶלֶב וּבָא נֶעַר הַכֹּהֵן
וְאָמַר לְאִישׁ הַזֶּבֶחַ תִּנָּה
בָּשָׂר לְצִלוֹת לִכְהֵן וְלֹא
יִקַּח מִמֶּדָּ בָּשָׂר מִבְּשָׂל כִּי
אִם חֵי.

¹⁶ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאִישׁ
קֹטֵר יִקְטִירוֹן כִּי־וְסֵם הַחֶלֶב
וְיִקַּח לָדָּ כַּאֲשֶׁר תִּצְוֶה
נִפְשָׁדָּ וְאָמַר לוֹ כִּי עֲתָה
תִּתֵּן וְאִם לֹא לִקְחָתִי
בְּחִזְקָה.

¹⁷ וַתְּהִי חֲטָאת הַנְּעָרִים
גְּדוֹלָה מְאֹד אֶת פְּנֵי
יְהוָה כִּי נִאָּצוּ הָאֲנָשִׁים
אֶת מִנְחַת יְהוָה.

שמ"א ב' 22-25

²² וְעָלִי זָקֵן מְאֹד וְשָׁמַע
אֶת כָּל אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן בְּנָיו
לְכָל יִשְׂרָאֵל וְאֵת אֲשֶׁר
יִשְׁכָּבוּן אֶת הַנָּשִׁים
הַצְבָּאוֹת פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד.

²³ וַיֹּאמֶר לָהֶם לָמָּה
תַּעֲשׂוּן כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה
אֲשֶׁר אֲנֹכִי שֹׁמֵעַ אֶת
דְּבָרֵיכֶם רָעִים מְאֹד כָּל
הָעַם אֵלֶּה.

²⁴ אֵל בְּנֵי כִי לֹא טוֹבָה
הַשְׁמָעָה אֲשֶׁר אֲנֹכִי שֹׁמֵעַ
מֵעֲבָרִים עִם יְהוָה.

²⁵ אִם יִחָטְא אִישׁ לְאִישׁ
וּפָלְלוּ אֱלֹהִים וְאִם
לִיהוָה יִחָטְא אִישׁ

מה כתוב?

מנחה: קרא בקול את שמ"א ב' 22-25. בקש מהקבוצה לומר בקול רם וגם:

- לסמן כל התייחסות לעלי באות ע גדולה.
- לסמן כל התייחסות לבני עלי באות כ גדולה.

דיון

מה למדת על אודות עלי מפסוקים אלה?

מה שמע עלי על התנהגותם של בניו, וממי שמע זאת?

הידעת?

לפי דברי כ"א 18-21, התורה קבעה שאם בן מסרב לציית לאביו או מסרב אפילו להקשיב לו, על האב להביא את הבן הסורר והמורה אל הזקנים שבשער העיר. שם היו רוגמים אותו למוות באבנים וכך מבערים את הרע מקרבם.

מי יתפלל לו ולא ישמעו
לקול אביהם כי חפץ
יהוה להמיתם.

איך הגיב עלי על התנהגותם של בניו? האם
הייתה לתגובתו איזו שהיא השפעה? הסבר.

כיצד היה על עלי לפעול בתור המנהיג הרוחני של
עם ישראל וכראש המשפחה שלו?

תאר את תגובתו של ה' להתנהגותם של בני עלי.
מה זה מראה על חומרת המצב?

דונו במה שלמדתם על כושר המנהיגות של עלי
כאבא וככוהן גדול.

שמ"א ב' 27-35

²⁷ וַיָּבֹא אִישׁ אֱלֹהִים אֶל
עלי ויאמר אליו כה
אמר יהוה הנגלה נגליתי
אל בית אביך בהיותם
במצרים לבית פרעה.

מה כתוב?

בעקבות טיפולו הכושל של עלי בבניו
ובהתנהגותם, אלוהים שלח לו מסר קשה בפי
שליח אלמוני.

מנחה: קרא בקול את שמ"א ב' 27-35. בקש
מהקבוצה לומר בקול וגם:
• לסמן כל התייחסות לעלי באות **ע** גדולה.

7	שיעור ראשון
---	-------------

²⁸ וּבַחַר אֶתְּךָ מִכָּל שְׁבֵטֵי

יִשְׂרָאֵל לִי לְכַהֵן לַעֲלֹת

עַל מִזְבְּחִי לְהַקְטִיר

קֹטֶרֶת לְשֵׁאת אֹפֹד לְפָנַי

וְאַתָּנָה לְבֵית אֲבִיךָ אֵת

כָּל אֲשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל.

²⁹ לָמָּה תִּבְעָטוּ בְּזִבְחִי

וּבִמְנַחְתִּי אֲשֶׁר צִוִּיתִי

מַעֲוֹן וְתִכְבֹּד אֵת בְּנִיךָ

מִמֶּנִּי לְהַבְרִיאֲכֶם

מִרְאשִׁית כָּל מְנַחַת

יִשְׂרָאֵל לְעַמִּי.

³⁰ לָכֵן נֹאֵם יְהוָה אֱלֹהֵי

יִשְׂרָאֵל אֲמֹר אֲמַרְתִּי

בֵּיתְךָ וּבֵית אֲבִיךָ יִתְחַלְכוּ

לְפָנַי עַד עוֹלָם וְעַתָּה נֹאֵם

יְהוָה חֲלִילָה לִּי כִּי מִכְבֹּדִי

אֲכַבֵּד וּבְזִי יִקְלוּ.

• לסמן במשולש כל התייחסות לאלוהים.

• צייר לב על המילה לבבי כך:

דיון

במה הואשם עלי לפי פס' 29? מדוע נחשב עלי אחראי להתנהגותם של בניו?

אילו עקרונות אפשר ללמוד בקשר להנהגה מתוך ההודעה שנמסרה לעלי מאת אלוהים?

איש האלוהים תיאר בפרוטרוט את מה שיקרה
לכוהנים בישראל. מה יקרה לבית עלי על פי
נבואה זו?

³¹ הִנֵּה יָמִים בָּאִים
וְגִדַּעְתִּי אֶת זֶרְעֶךָ וְאֶת זֶרַע
בֵּית אָבִיךָ מִהָיֹת זָקֵן
בְּבֵיתְךָ.

³² וְהַבְטַחְתָּ צָר מְעֹון בְּכָל
אֲשֶׁר יִיטִיב אֶת יִשְׂרָאֵל
וְלֹא יִהְיֶה זָקֵן בְּבֵיתְךָ כָּל
הַיָּמִים.

³³ וְאִישׁ לֹא אֶכְרִית לָךְ
מֵעַם מִזְבְּחִי לְכָלֹת אֶת
עֵינֶיךָ וְלֹאֲדִיב אֶת נַפְשְׁךָ
וְכָל מִרְבֵּית בֵּיתְךָ יָמוּתוּ
אֲנָשִׁים.

9	שיעור ראשון
---	-------------

³⁴ וְזֶה לְךָ הָאוֹת אֲשֶׁר יָבֵא
אֶל שְׁנֵי בָנֶיךָ אֶל חֶפְנִי
וּפִינֶחֶס בַּיּוֹם אֶחָד יָמוּתוּ
שְׁנֵיהֶם.

³⁵ וְהִקִּימְתִּי לִי כֹהֵן נֹאמָן
כְּאֲשֶׁר בִּלְבָבִי וּבִנְפֹשִׁי יַעֲשֶׂה
וּבְנִיתִי לוֹ בֵּית נֹאמָן
וְהִתְחַלַּף לִפְנֵי מְשִׁיחִי כָּל
הַיָּמִים.

מי מוצב לעומת מי בהשוואה שנעשית בפסוקים
34 ו-35? הסבר מדוע זה חשוב.

מה למדת מסימון המילה **לבבי**, ומה זה מראה
על הציפיות שיש לאלוהים מהמנהיג?

מה כתוב?

אף על פי שבניו של עלי התמרדו נגד דרכי
האלוהים, הוטלה על הכוהן הגדול האחריות
לגדל את שמואל, הנער הקטן שאמו (חנה)
הקדישה לאלוהים. בסופו של דבר אלוהים קרא
לשמואל להיות נביא לעמו.

שמ"א ג' 14-11

¹¹ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל
שְׁמוּאֵל הִנֵּה אֲנֹכִי עֹשֶׂה
דָּבָר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר כָּל
שְׁמָעוֹ תִּצְלֶינָה שְׁתֵּי אֲזָנוֹ.

¹² בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶל
עָלִי אֶת כָּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי
אֶל בֵּיתוֹ הַחֹל וְכָלָה.

¹³ וְהַגְדַּתִּי לוֹ כִּי שִׁפְטָ אֲנִי
אֶת בֵּיתוֹ עַד עוֹלָם בְּעוֹן
אֲשֶׁר יָדַע כִּי מְקַלְלִים
לָקֵם בָּנָיו וְלֹא כָהָה בָּם.

¹⁴ וְלָכֵן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית
עָלִי אִם יִתְּכַפֵּר עוֹן בֵּית
עָלִי בְּזָבַח וּבִמְנַחָה עַד
עוֹלָם.

נעיין כעת בקצרה בראשונה מבין השיחות
האישיות הרבות שהיו לשמואל עם אלוהים.

מנחה: קרא בקול את שמ"א ג' 14-11. בקש
מהקבוצה לומר בקול את מילות המפתח וגם:

- לסמן כל התייחסות ל**אלוהים** במשולש כולל
כינוי גוף.
- לסמן כל התייחסות ל**עלי** באות **ע** גדולה.

דיון

מה הודיע אלוהים לשמואל ומה אישרו דבריו?

עלי לא היה כוהן מושחת כמו בניו, אבל הוא היה
האיש שנשא באחריות. לפי פסוקים אלה, במה
נכשל עלי במילוי תפקיד ההנהגה שלו – לא רק
כראש משפחתו אלא גם ככוהן גדול?

שמ"א ג' 15-20

¹⁵ וַיִּשְׁכַּב שְׁמוּאֵל עַד

הַבֹּקֶר וַיִּפְתַּח אֶת דְּלָתוֹת

בֵּית יְהוָה וַשְׁמוּאֵל יֵרָא

מִהַגִּיד אֶת הַמִּרְאָה אֵל

עָלָיו.

¹⁶ וַיִּקְרָא עָלָיו אֶת שְׁמוּאֵל

וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל בְּנִי וַיֹּאמֶר

הִנְנִי.

¹⁷ וַיֹּאמֶר מָה הַדָּבָר אֲשֶׁר

דָּבַר אֵלֶיךָ אֵל נָא תִכְחַד

מִמֶּנִּי כֹה יַעֲשֶׂה לָּךְ

אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִיף אִם

תִּכְחַד מִמֶּנִּי דָבָר מִכָּל

הַדָּבָר אֲשֶׁר דָּבַר אֵלֶיךָ.

¹⁸ וַיִּגַּד לוֹ שְׁמוּאֵל אֶת כָּל

הַדְּבָרִים וְלֹא כָחַד מִמֶּנּוּ

מה כתוב?

עלי ובניו חיו פרק זמן נוסף לאחר שאלוהים שלח אליו את ההודעה דרך שמואל. חופני ופנחס נהרגו בסופו של דבר בקרב שבמהלכו הפלשתים לקחו בשבי את ארון הברית. עלי מת כאשר התבשר על מות בניו. שלושה דורות של צאצאיו המשיכו לשרת בכהונה ואז עברה האחריות לצדוק, מצאצאי אלעזר בן אהרן. הכהונה נשארה במשפחת צדוק במשך כל תולדות ישראל. מנבואתו של שמואל ועד התגשמותה חלפו בערך 130 שנה.

מנחה: קרא בקול את שמ"א ג' 15-20. בקש מהקבוצה לחזור בקול על המילים וגם:

- להקיף במלבן כל התייחסות ל**שמואל** כולל כינוי גוף.
- לסמן במגן דוד את **ישראל**:

דיון

מה למדת מסימון ההתייחסויות לשמואל?

וַיֹּאמֶר יְהוָה הוּא הַטּוֹב
בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה.

¹⁹ וַיִּגְדֵּל שְׁמוּאֵל וַיהוָה

הָיָה עִמּוֹ וְלֹא הָפִיל מִכָּל

דְּבָרָיו אֲרָצָה.

²⁰ וַיַּדַּע כָּל יִשְׂרָאֵל מִדָּן

וְעַד בָּאָר שֶׁבַע כִּי נֶאֱמַן

שְׁמוּאֵל לְנָבִיא לַיהוָה.

שמואל אמנם היה נער צעיר וחשש לספר לעלי את מה שראה, ובכל זאת – כיצד הוא הגיב כאשר עלי פנה אליו בשאלות? מה זה אומר לך על אופיו ועל הפוטנציאל הטמון בו להיות מנהיג?

מי אמר לשמואל את הדברים האלה? האם עלי הבין זאת?

מה אישר את העובדה ששמואל היה דוברו של אלוהים? מי הכיר בכך שהוא אכן היה נביא לה'?

יהושע א' 6-9

⁶ חֲזַק וְאַמֶּץ כִּי אַתָּה

תִּנְחַל אֶת הָעָם הַזֶּה אֶת

הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי

לְאַבְרָהָם לָתֵת לָהֶם.

מה כתוב?

ראינו כיצד אומץ, או העדר אומץ, השפיעו על האופן שבו עלי ושמואל מילאו את תפקידם כמנהיגים. נעיין כעת בפסוקים שבהם אלוהים מדבר על חשיבות האומץ בחייו של המנהיג. בקטע הבא מפורטות ההוראות שנתן אלוהים ליהושע כאשר החל להנהיג את עם ישראל לאחר מות משה.

שיעור ראשון	13
-------------	----

7 רק חֲזַק וְאַמֶּץ מְאֹד
לְשֹׁמֵר לַעֲשׂוֹת כְּכֹל
הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוְּךָ מֹשֶׁה
עֲבָדִי אֶל תִּסּוּר מִמֶּנּוּ
זְמַן וּשְׂמָאוֹל לְמַעַן
תִּשְׁכַּל בְּכֹל אֲשֶׁר תִּלְדָּה.

8 לֹא זְמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה
הַזֶּה מִפֶּיךָ וְהִגִּיתָ בוֹ
יוֹמָם וְלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר
לַעֲשׂוֹת כְּכֹל הַכְּתוּב
בוֹ כִּי אַתָּה תִּצְלִיחַ אֶת
דָּרְכְּךָ וְאַתָּה תִּשְׁכַּל.

9 הֲלוֹא צִוִּיתִיךָ חֲזַק
וְאַמֶּץ אֶל תַּעֲרֹץ וְאַל
תַּחַת כִּי עֲמָדָה יִהְיֶה
אֵלֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תִּלְדָּה.

מנחה: קרא בקול את יהושע א' 6-9. בקש מהקבוצה לומר בקול את מילות המפתח וגם:

- למתוח קו מסולסל מתחת למילים **חזק ואמץ**.
- להקיף בעיגול כל התייחסות ל**יהושע** כולל כינויי גוף.
- לסמן בסימן קריאה כל התייחסות ל**תצליח ותשכיל** כך: **!**

דיון

מה למדת מסימון הביטוי "חזק ואמץ"? מי ציווה זאת?

לפי פסוקים אלה, כיצד יוכל יהושע להצליח ולהשכיל כמנהיג?

היכן בפסוקים אלה קיימת הוכחה לכך שקיים קשר בין הצלחה לאומץ? מנין יוכל מנהיג בימינו לשאוב אומץ? דונו בתשובותיכם.

לסיכום

בחינת אירועים אלה בחייהם של עלי הכוהן הגדול ושמואל הנער מצביעה על כך שמנהיג טוב חייב לא רק לרצות לעשות את מה שנכון, אלא גם לקרוא לאחרים לנהוג כך. לשם כך נחוץ אומץ.

עלי הפגין חולשה מבישה בכל הנוגע לבניו. הוא ידע שעבורם סיפוק המאווים האנוכי חשוב יותר משירותם הציבורי ככוהנים לעם האלוהים, ובכל זאת הוא לא חנך אותם כראוי ולא הענישם. להפך, הוא הרשה למעשי החטא שלהם לסכן את בריאותו הרוחנית של עם ישראל.

שמואל, לעומת זאת, הפגין אומץ רב כאשר העביר לעלי את המסר הקשה שקיבל מאלוהים. הוא בחר לציית לדברי אלוהים אפילו תוך הסתכנות שמא יפגע ברבו האהוב שברור כי היה לו קשר קרוב אתו. לשמואל היה די אומץ לא רק להתייצב מול רבו אלא גם להתעמת עם כלל העם!

מכאן אנחנו רואים שאומץ זו תכונה חשובה מאוד למנהיגות יעילה. אומץ איננו היעדר פחד, אלא הנכונות לעשות את מה שנכון אפילו כשפחדים. אומץ כזה נוסך בנו כוחות להתעמת גם עם האנשים הכי קרובים אלינו באמצעות האמת של דבר האלוהים. ומנין אנחנו שואבים את האומץ הזה? מהליכה אינטימית עם אלוהים כפי שנראה בשיעורים הבאים.

השאלה שעליך לשאול את עצמך בשלב זה היא: האם אתה מוכן לקום ולהנהיג בחוזק ובאומץ היכן שאלוהים הציב אותך?

שיעור שני

בשיעור הקודם למדנו מהדוגמאות של עלי ושמואל שחוזק ואומץ הן תכונות שמאפיינות מנהיג בעל השפעה. נמשיך לעיין בחייו של שמואל ונראה מנין שאב אומץ וכיצד התמודד עם קריאות תיגר על מנהיגותו. בזמן הקריאה חשוב על עקרונות אלה לאור היקף ההשפעה שיש לך על מי שכפוף לך: את מי אתה מנהיג? וכיצד יכולים עקרונות אלה לעזור לך למלא את תפקיד המנהיג שאלוהים קרא לך אליו?

שמ"א ז' 3-6

³ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל כָּל
בֵּית יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִם
בְּכָל לְבַבְכֶם אַתֶּם שֹׁבִים
אֶל יְהוָה הִסִּירוּ אֶת
אֱלֹהֵי הַנֶּכֶר מִתּוֹכְכֶם
וְהַעֲשִׂיתֶם רוֹת וְהִכִּינוּ
לְבַבְכֶם אֶל יְהוָה וְעִבְדֵהוּ
לְבַדּוֹ וַיֵּצֵל אֶתְכֶם מִיַּד
פְּלִשְׁתִּים.

מה כתוב?

בפעם הראשונה שבה הופיע שמואל בפומבי כשופט לפני העם, הוא קרא לבני ישראל להוכיח את נאמנותם לה' בכך שהם יסירו את אלוהי הנכר מתוכם וישימו את מבטחם באלוהים לבדו בתור מגינם ומצילים.

מנחה: קרא בקול רם את שמ"א ז' 3-6. בקש מהקבוצה לומר בקול את מילות המפתח וגם:

- להקיף במלבן כל התייחסות ל**שמואל** כולל כינויי גוף.
- לסמן את המילה **לבבכם** בלב.
- לסמן כל התייחסות ל**בית ישראל** במגן דוד.

דיון

מנה את הדברים ששמואל הורה לעם לעשות בפס' 3.

מה יקרה, לדברי שמואל, אם הם יצייתו?

מה עשו בני ישראל בתגובה להוראותיו של שמואל?

תאר בקצרה מה קרה כששמואל קיבץ את עם ישראל במצפה.

אילו עקרונות של מנהיגות אפשר לראות בתפקודו של שמואל לפי פסוקים אלה. איך תוכל בעצמך ליישם עקרונות אלה בתפקידך כמנהיג?

⁴ וַיִּסְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַבְּעָלִים וְאֶת הָעִשְׁתָּרֹת וַיַּעֲבְדוּ אֶת יְהוָה לְבָדּוֹ.
⁵ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל קִבְּצוּ אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל הַמִּצְפָּתָה וְאֶתְפַּלֵּל בְּעֲדָכֶם אֶל יְהוָה.
⁶ וַיִּקְבְּצוּ הַמִּצְפָּתָה וַיִּשְׁאַבוּ מַיִם וַיִּשְׁכְּכוּ לִפְנֵי יְהוָה וַיְצִימוּ בַיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמְרוּ שֵׁם חֲטָאנוּ לַיהוָה וַיִּשְׁפֹּט שְׁמוּאֵל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּצְפָּה.